ICHKI ISHLAR ORGANLARINI "JISMONIY VA YURIDIK SHAXSLAR MUROJAATLARI" NI KO'RIB CHIQISH FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI

Temirov Dilshod Anvar o'g'li
IIV Akademiyasi 3-bosqich
329-guruh kursanti

Annotatsiya *Ushbu maqolada ichki ishlar organlarida "jismoniy va yuridik shaxslar murojaatlatlari"ni ko'rib chiqish faoliyatini takomillashtirishga oid asosiy chora tadbirlarga bag'ishlangan.Jismoniy va yuridik shaxslar murojaatlarini ko'rilmasdan qolib ketishini oldini olish hamda turli xil shaklda beriladigan murojaatlarni o'z vaqtida ko'rib chiqilishi bilan bog'liq chora-tadbirlar takomillashtirilgan.*

Kalit so'zlar *jismoniy vayuridik shaxslar murojaati,ariza, taklif, shikoyat, muddat, anonim murojaat, dublikat*

Аннотация *Данная статья посвящена основным мерам по совершенствованию деятельности по рассмотрению «обращений физических и юридических лиц» в органах внутренних дел. Усовершенствованы меры, связанные с недопущением оставления обращений физических и юридических лиц без внимания, своевременным рассмотрением обращений, поданных в различных формах.*

Ключевые слова:*заявление, заявление, предложение, жалоба, срок, анонимное заявление, дубликат*

Annotation *This article is dedicated to the main measures to improve the activity of reviewing "appeals of individuals and legal entities" in internal affairs bodies. The measures related to preventing the appeals of natural and legal persons from going unnoticed and the timely consideration of appeals submitted in various forms have been improved.*

Keywords*: application, application, proposal, complaint, term, anonymous application, duplicate*

Bugungi kunda mamlakatimizda xalqimizning baxtli hayoti uchun, olis kelajakda emas, balki bugungi kunda, ayni paytda yaxshi yashashi, munosib hayot kechirishi va barcha imkoniyatlardan bahramand bo'lishini ta'minlashga qaratilgan xalqparvar tizimni yo'lga qo'yish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Taraqqiyotning yangi bosqichiga qadam qo'yilayotgan hozirgi

sharoitda «...biz o‘z faoliyatimizni “Buyuk kelajagimiz bugundan boshlanadi» degan shior asosida tashkil etishimiz, xalqimizning farovon hayotini ta’minlash uchun bor kuch va salohiyatimizni ishga solishimiz zarur”ligi qayta-qayta ta’kidlanmoqda[1].

Bu yo‘lda 2017–2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi jamiyat hayotining barcha sohalaridagi, xususan, ichki ishlar tizimidagi islohotlarning “yo‘l xaritasi”ga aylandi.

Harakatlar strategiyasida “Xalq davlat idoralariga emas, balki davlat organlari xalqimizga xizmat qilishi kerak”, degan tamoyil davlat siyosatining eng ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilandi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoevning ta’biri bilan aytganda, “xalqimiz Yaratgandan, avvalo, tinchlik-xotirjamlikni so‘raydi. Shundan so‘ng, o‘z uyim, boshpanam bo‘lsa, oilam, bola-chaqam bilan sog‘-salomat yashasam, deydi. Biz xalqimizning ana shunday orzu-niyatlarini ro‘yobga chiqarish uchun ikkita masalaga, ya’ni ichki ishlar va sog‘liqni saqlash tizimini isloh qilishga katta e’tibor qaratayapmiz”[1].

MamlakatimizKonstitutsiyasidaharbirshaxsbevositao‘zivaboshqalarbilanbirgalik davakolatli davlat organlari,muassasalari yoki xalq vakillariga ariza,taklif va shikoyatlar bilan murojaat qilish huquqiga egaligi qayde tilgan.Arizalar,takliflarvashikoyatlarqonundabelgilangantartibdavamuddatlardako‘rib chiqilishishart. Fuqarolarning bu boradagi huquqlari himoyasi O‘zbekiston Respublikasining 2014-yil 4-dekabrdakuchgakirgan “Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to‘g‘risida”gi qonuni bilan mustahkamlandi. Chunkiqonunasosidaushbusohadagiqonunbuzilishiuchunjavobgarlikbelgilanib, davlatorganlarivamansabdorshaxslargamurojaatqilishtartibiyanadaaniqlashtirildi. BugungikundafuqarolarningIchkiishlarvazirligiga, sohaviyxizmatlarigamurojaatqilishlariuchunbarchashart-sharoityaratilgan, aholiharbirichki ishlar organi xodimigaxat, interfaolusulvaishonchtelefonlariorqalibemalolo‘zlariduchkelganmuammovamasalal arbo‘yichamurojaatqilishimumkin.

QonuntalablaridankelibchiqibIchkiishlarvazirligitizimidamurojaatlarbilanishlashs ohasidakengqamrovlichora-tadbirlaramalgaoshirilmoqda. Ushbusohadagiishlarniyanadayaxshilashmaqsadida 2016-yilboshidavazirlikning “2016-2017

---

[1]Konstitutsiya – erkinvafarovonhayotimiz, mamlakatimizniyanadataraqqiyettirishningmustahkampoydevoridir. PrezidentShavkatMirziyoevningO‘zbekistonRespublikasiKonstitutsiyasiqabulqilinganining 25yilligigabag‘ishlangantantanalimarosimdagima’ruzasi // Xalqso‘zi. – 2017. – 8 dek.

[1]ShavkatMirziyoevturliunvonlar, ordenvamedallarnio‘zegalarigatopshirdi // Xalqso‘zi. – 2017. – 7 dek.

yillardavomidaichkiishlarorganlariningmurojaatlarbilanishlashsohasidagifaoliyatinita komillashtirishkonsepsiyasi” qabulqilingan. Uniamalgaoshirishbo‘yichaaniqchora-tadbirlardasturiishlabchiqilgan. Belgilanganvazifalarijrosidoirasidamurojaatlarbilanishlashtizimitakomillashtirildi, moddiy-texnikbazasimustahkamlandi. Elektron, og‘zakivayozmamurojaatlarniko‘ribchiqishuchunqulayshart-sharoitlaryaratildi[51].

HozirgikundaIchkiishlaridoralaridaelektronmurojaatlarbilanishlashfaoliyatidabir qanchaishlaramalgaoshirilganbo‘lib, jumladan:

– ichkiishlarvazirligining www.mvd.uz saytiorqalifuqarolargao‘ndanortiqinterfaolxizmatlarko‘rsatilmoqda. SaytYagonainteraktivdavlatxizmatlariportaligaulangan. Aholimazkurportalorqaliyokisaytimizdako‘rsatilganboshqaimkoniyatlarorqalibizgamurojaatqilishimumkin. Undaishonchtelefonlarivavazirlikelektronmanziliko‘rsatilgan. Fuqarovayuridikshaxslargaqulayliklaryaratishmaqsadidavazirlikmarkaziyapparatininbevositamurojaatlarbilanishlovchiasosiysohaviyxizmatlari, ya’nishaxsiytarkibbilanishlashxizmati, yo‘lharakatixavfsizligi, huquqbuzarliklarningoldiniolish, tergovboshboshqarmalari, xorijgachiqish, kelishvafuqaroliknirasmiylashtirishboshqarmasihamdahududiyichkiishlarorganlariYagonainteraktivdavlatxizmatlariportaligato‘liqulangan[52]. Bubilanfuqarovayuridikshaxslarningmurojaatlarito‘g‘ridan-to‘g‘riushbusohaviyxizmatlartomonidanqabulqilinishiyo‘lgaqo‘yilgan. 2016-yilning 9 oyimobaynidaYagonainteraktivdavlatxizmatlariportaliorqalijamito‘rtmingdanziyodmurojaatkelibtushdi. ToshkentshahriningbarchatumanIIBlariningxorijgachiqish, kelishvafuqaroliknirasmiylashtirishbo‘limlaridabiometrikpasportnirasmiylashtirishuchunfuqarolarningarizalarinielektrontarzdaqabulqilishvanavbatgaqo‘yishtizimijoriyetildi.

IchkiishlarvazirligitizimidaO‘zbekistonRespublikasiBoshvaziriningvirtualqabulxonasiorqalikelibtushayotganmurojaatlarbilanishlovchimaxsusbo‘limtashkilqilindi. Bo‘limzaruriytexnikvositalarbilanto‘liqta’minlandivauningfaoliyatialohidanazoratgaolindi. Kelibtushayotganmurojaatlarningtezvasifatlibajarilishinita’minlashmaqsadidaularfaqatvazirlikningmarkaziyapparatitomonidanko‘ribchiqilishiyo‘lgaqo‘yildi. IIVningbarchamarkaziysohaviyxizmatlarigavirtualqabulxonaorqalikelibtushganharqandaymurojaatbo‘yichashaxsanbirinchirahbarningmas’ulligibelgilandi.

---

[51]MuhamedovO‘.X. Harakatlarstrategiyasiasosidaichkiishlarorganlaritizmidagiislohatlar: birinchibosqichyakunlarivaistiqbolidagivazifalar: Monagrafiya. – T.: O‘zbekistonRespublikasiIIVAkademiyasi,2018

[52]Vazirlar Mahkamasining 2012-yil 30 dekabrdagi 378-son qarori “O’zbekiston Respublikasi Yagona intraktiv davlat xizmatlari portali to’g’risida”gi nizom

Sohaviyrahbargaarizabo‘yichato‘liqvasifatlima’lumotlarnio‘zvaqtidataqdimetish, hisobiniyuritishvatahlilqilishvazifalariyuklatilgan.

Ichkiishlarorganlaridainsonhuquqlarivaerkinliklarigarioyaetilishibilanbog‘liqmurojaatlarhamdaOliyMajlisninginsonhuquqlaribo‘yichavakili (Ombudsman)dankelganharbirarizavashikoyatvazirlikrahbariyatitomonidanalohidan azoratgaolingan. Biroqko‘rilayotganchora-tadbirlargaqaramasdan, hanuzgachamurojaatlarbilanishlashdaxodimlarimiztomonidanxatovakamchiliklargayo‘lqo‘yishholatlarimavjud. Jumladan, arizavashikoyatlarnito‘liqvasifatliko‘ribchiqmaslik, arizachigatekshiruvvako‘ribchiqilganholatyuzasidanasoslantirilganjavobxatlariniyubormaslik, arizavashikoyatlarniko‘ribchiqishmuddatlarigaamalqilmaslikkabisalbiyholatlaruchrab turibdi.

O‘zbekistonRespublikasiIchkiishlarvazirigeneralleytenantPo‘latBobojonovommaviyaxborotvositalariga “Xalqparvartizimyaratildi” mavzusidaberganma’lumotidashunialohidata’kidlabo‘tgan “Aytishjoizki, ichkiishlarorganlarigakelibtushganharbirmurojaatnihartomonlama, to‘liqvaxolisonako‘ribchiqilishinita’minlash, undako‘tarilganmasalalarningqonuniyyechiminitopishuchunbarchakuchvavositalarnisafarbaretishustuvorvazifagaaylantirildi. Buboradagifaoliyatnialohidanazoratgaolganmiz.

Shujumladan, fuqarolargaqulayliklaryaratish, murojaatlarningyuzakiko‘ribchiqilishivarasmiyatchilikuchunginajavobberilishiholatlarinibartarafetishmaqsadidavazirliktizimidafaoliyatko‘rsatgan 170 raqamli “ishonchtelefoni” bekorqilinib, yagona“102”raqamli “ishonchtelefoni” joriyetildi.

Shubilanbirga, IchkiishlarvaziriningVirtualqabulxonasiishgatushirildi. Qabulxonalargakelibtushganmurojaatlaralohidanazoratgaolinib, 3 kunlikmuddatda, qo‘shimchatekshirishlartalabqiladiganmurojaatlaresa 10 kunlikmuddatdako‘ribchiqilmoqda.

Joriyyilning 11 oyidavomida 512 mingtamurojaatkelibtushganbo‘lsa, ularningbarchasiqonuniyhaletildi. Shuningdek, O‘zbekistonRespublikasiPrezidentiningVirtualqabulxonasiorqalikelibtushgan 91 mingdanziyodmurojaatko‘ribchiqilib, tegishlitartibdahaletildi.

Aholimurojaatlarinio‘zvaqtidavato‘liqhaletilishiustidannazoratkuchaytirilib, rahbarlartomonidanfuqarolarnishaxsanqabulqilish, arizavashikoyatlarniko‘ribchiqishdae’tiborsizlik,

sansolarlikvaqonunbuzilishiholatlarigayo‘lqo‘yganxodimlarganisbatankeskinchoralar ko‘rishbo‘yichaaniqchora-tadbirlarbelgilandi.” debaytganedi.

DarhaqiqatO‘zbekistonRespublikasiIchkiishlarvazirigeneralleytenantPo‘latBobojonovommaviyaxborotvositalariga “Xalqparvartizimyaratildi” mavzusidaberganma’lumotidanafaqatichkiishlarorganlarishuningdekmurojaatlar bilan ishlash inspektorito‘g‘risidagiarizavashikoyatlarniko‘ribchiqishfaoliyatinitakomillashtirishgadoirtizimliishlaramalgaoshirilayotganliginibarchamizguvohibo‘libturibmizalbatta.

Xulosa

Xulosa qilish mumkinki, bugungi kundaichki ishlar organlari inspektorlari jismoniy va yuridik shaxslar murojaatlarini ko’rib chiqish va ularni qonuniy hal etish mutlaqo yangi bosqichga ko’tarildi. Darhaqiqat, fuqorolarning ariza va shikoyatlari qonuniy hal etilsa, aholining amaldagi qonunlarga,murojaatlarni ko’rib chiqqan davlat idorasiga bo’lgan ishonchini yanada mustahkamlanadi, hamda elektron murojaatlar bilan ishlash tizimini keng ko’lamli islohotlar va fuqorolarga elektron murojaat berish bo’yicha amaliy ko’nikmalar shakllantirish orqali erishilsa bo’ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. *Mirziyoev Sh.M.* Qonun ustuvorligi – inson mafaatlarini ta’minlashning muhim omilidir. – xalq so‘zi. – T., 2017. 8 yanv.

2.O‘zbekistonRespublikasining 2017 yil 11 sentabrdagi «Jismoniyvayuridikshaxslarningmurojaatlarito‘g‘risida»giQonuni (yangitahriri) // O‘zbekistonRespublikasiqonunhujjatlarito‘plami. – 2017.

3.O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining «Davlat organlarida, davlat muassasalarida va davlat ishtirokidagi tashkilotlarda jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari bilan ishlash tartibi to‘g‘risidagi namunaviy nizomni tasdiqlash haqida»gi 2018 yil 7 maydagi 341-sonli Qarori.

4.*Pulatov Yu.S., Ismailov I.U., Qurbonov A.* Ichki ishlar organlarida boshqaruv asoslari. Darslik. – T.: IIV Akademiyasi, 2005. – 96-100-b.